

פרשת כי תבוא

"וְהָיָה כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה וַיִּרְשָׁתָהּ וַיֵּשְׁבֶתָ בָּהּ:
וּלְקַחְזָתָ מִרְאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תִּבְרֹא מֵאֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וְשָׂמָתָ
בְּטֶנֶא וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר ה' אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם" (דברים כ"ו)

ליל שבת (הלכה)

תחילה, נעשה סדר בהלכות:

ממה מביאים: להלכה נפסק שמביאים רק משבעת המינים. ורק מפירות שהבשילו בין שבועות לסוכות (ועד חנוכה בלי מקרא ביכורים).

אבל, כמה דגשים, גם בפירות הללו:

- לא כל עץ פרי משבעת המינים מתחייב ביכורים. "אין מביאין לא מתמרים שבהרים ולא מפירות שבעמקים ולא מזיתי שמן שאינן מן המובחר אלא מתמרים שבעמקים ומפירות שבהרים לפי שהן מן המובחר ואם הביא שלא מן המבחר כגון תמרים שבהרים ותאנים סורות ומרוקבות וענבים מאובקות ומעושנות לא נתקדשו"

- לא מוסיפים פירות ממין אחר, אפילו לא כעיטור ביכורים! רק ביונים מותר לעטר...
- לכתחילה יש להקפיד להביא כל מין בכלי בפני עצמו. וגם אז יש כללים: "ומצוה מן המובחר להביא כל מין ומין בכלי בפני עצמו ואם הביאם בכלי אחד יצא ולא יביאם בערבוב אלא שעורים מלמטה וחטים על גביהן וזיתים על גביהן ותמרים על גביהן ורמונים על גביהן ותאנים למעלה מן הכלי ויהיה דבר אחד מפסיק בין מין ומין כגון הוצין וחלף או עלין וכיוצא בהן ומקיף לתאנים אשכולות של ענבים מבחוץ"
- מותר להביא פירות יבשים. כגון צימוקים ותאנים מיובשות.

- למרות זאת, אסור להביא מיץ ביכורים – חוץ מיין ושמן. "אין מביאין בכורים משקין חוץ מזיתים וענבים בלבד שנאמר פרי האדמה ולא משקה". הלכה זו היא על פי משניות במסכת חלה ובמסכת תרומות. רק שבמסכת חלה כתוב ש: יוסף הכהן הביא בכורי יין ושמן, ולא קבלו ממנו...". זאת כיוון שאם רוצים להביא יין או שמן, צריך מראש להתכוון לכך. ואילו אצל יוסף הכהן זה כנראה קרה בדרך....
מי מביא:

- בנות שימו לב. נשים מביאות ואינן קוראות!

- הרמב"ם מדגיש בצורות שונות עד כמה חשוב להביא בעצמך! "המפריש בכוריו להעלותן בידו לירושלים לא ישלחם ביד שליח ואם לקטן מתחלה על מנת לשלחם ביד שליח הרי זה מותר לשלחם" וגם: "המביא את הבכורים יש לו רשות ליתנם לעבדו וקרובו בכל הדרך עד שמגיע להר הבית הגיע להר הבית נוטל הסל על כתיפו הוא בעצמו ואפילו היה מלך גדול שבישראל ונכנס עד שמגיע לעזרה וקורא"
מי אוכל:

- כידוע הביכורים ניתנים לכהנים. ודווקא לכהני המשמר של אותו שבוע.

- חייבים לאכול את הביכורים בירושלים, בטהרה.

- כהן לא יכול לכבד את חבריו ה'זרים' בביכוריו. רק לכהן מותר לאכול מהם.

וגם:

- יחד עם הביכורים חייבים להביא קרבן שלמים.

- לאחר הבאת הביכורים, חייבים 'ללון' לפחות לילה אחד בירושלים.

- 'אלו דברים שאין להם שיעור... הביכורים...'. אבל ראוי לתת אחד משישים. ומותר להפריש גם כל שדהו לביכורים.

סעודת שבת- מחשבה שנזכרה...

פרשת כי תבוא

סעודת שבת (מחשבה)

יש כמה הלכות\תקנות שתוקנו במהלך הדורות כדי שלא לבייש אחרים או משום כבוד הבריות. למשל, פעם כלה היתה מתקשטת צבעוניים, והענייות היו מתביישות ולא מתחתנות... כי אין להן. ולהבדיל, היו קוברים את המת בתכריכים יקרים, והיה מצב שבני עניים שמתו היו עוזבים את המת ובורחים מפני הבושה. בשני המצבים תקנו שכלה תתחתן בבגד לבן (שאמור להיות פשוט וזול) ואת המת קוברים בתכריכי פשתן זולים. (תזכרו שאת הצבעים היו מפיקים מחומרים יקרים).

תקנה דומה המשנה במסכת ביכורים:

"בראשונה כל מי שיודע לקרות קורא ומי שאינו יודע לקרות מקרין אותו, נמנעו מלהביא, התקינו שיהיו מקרין את מי שהוא יודע ואת מי שאינו יודע".

כלומר גם מי שיודע בע"פ ויודע לקרוא את נוסח מקרא הביכורים (ארמי אובד אבי..וירד מצרימה. ויביאונו אל המקום הזה...) בכל זאת הקריאו לו מילה במילה (קצת כמו הקראת ברכת כהנים כיום).

באופן פשוט- הטעם ברור. אך הרב קוק ב'עין איה' מחדש ממשנה זאת כמה הלכות חשובות. תחילה נבין את הסברו. ומי שרוצה, הפיסקה השלמה מצורפת בסוף. וכך הסביר: היה עדיף שכל אחד יתפלל ויתוודה לפי המיית ליבו. משום שברגע שיש נוסח קבוע, אז אתה מצטמצם ומרגיש שזה לא טבעי. אך ברגע שקבעו נוסח, אסור לשנות.

כך גם במקרא ביכורים: ודאי שהיה עדיף לומר את המקרא מכל הלב- בנעימה ובשמחה, ברגש ובהדר. ברגע שמקריאים לי, אז הכל הופך להיות טכני וקר. אז למה בכל זאת?

כדי שכולם יבואו. זה יותר חשוב מרצון הטבעי שלי.

אמנם כיון שנמנעו מלהביא, כבר יש צורך בענין מרכזי אע"פ שמצמצם את הרעיון והרגש קצת אצל היודע, הנה תגדל שמחתו השכלית בידעו שבמה שהוא מחסר התגלות לבבו ברגש הוא עובד את עבודת הכלל ע"י שגם בעלי המעלה הנמוכה יבאו ויביאו ביכוריהם.

השמחה שלי צריכה להיות זה, שבזכות הויתור והצימצום שלי, זכיתי את כולם לבוא למקדש. אל תחשוב רק על ההתעלות הפרטית שלך!

שחייבים ראשי העם להתנדב בצמצום רוחני לפעמים לטובת הכלל הגדול, ובהשכילים את הטוב היוצא מכח אחדות הכלל, הם עומדים כבר בצמצומם על יסוד רחב המרהיב את הלב הטוב

איזה יופי!!

פרשת כי תבוא

"הענין הראשי להתכללות הכלל מכוחות פרטיים שהתגלה במילואו ע"י הביכורים, הקיף את כל צדדי ההתאחדות, עד שלא הניח ג"כ את הנחת הכבוד ויתרון המעלה שהי' מקום ליחידים באומה להניח לעצמם לפי ערכם ברשות עצמם. וגם אותו החופש יניחו מידם באהבה כשיראו שבחיק הכלל יביא לתוצאות לא טובות. ישנם ענינים כאלה שהם נעשים בדין תורה ע"פ מטבע קבועה, והנה כיון שהמטבע נקבעה כבר, שולל מיחידים התגלות לבבם ע"פ ערכם והשקפתם הפרטית. אמנם כ"ז שלא הזיק הדבר אל הכלל כולו, טוב הוא שכל יחיד מצויין ימלא את הנהגתו בעניניו הרוחניים ע"פ מדתו לעצמו. אמנם כיון שבערך הכלל מאין מטבע שוה ומסויימת ירד הרוח ויבא למצב מורה ועזוב צריכה המטבע להיתקן, וכיון שנתקנה הכל חייבים לעבוד עבודת הכלל, גם אלה היחידים שלא הוצרכו לזה מצד עצמם. למשל התפילה, לפי המצויינים בעלי רגש ודעה יותר הי' לבבם קרוב להתמלא רגשי קודש אם היו מתפללים כמו קודם תקנת הנוסח, כ"א כפי רוח בינתו ורגשי לבבו. אמנם למען הכלל, שמבלעדי התפילה הקבועה הי' יסוד התפילה נעזב לגמרי, והוצרך הדבר לבא לידי תיקון מטבע כוללת, ועכשיו שנתקנה חלילה ליחיד לפרוש מן הציבור. ואם תעלה על לבבו מחשבה שצמצום המטבע עושקת ממנו הרחבת הרגשת לבבו ע"פ רוחו, עליו להשכיל כי עבודתנו לצורך הכלל היא כוללת ג"כ כמו כל התנדבות גם את שאר רוחנו אע"פ שהיא הגדולה שבנדבות לאיש אשר רוח בו. ויפה נתגלה לימוד זה כאן בביכורים, וגם כל זמן שלא בא הדבר למדה זו שמי שאינו יודע לקרות ימנע מהבאה בשביל שירצה לדמות עצמו להיודע, הי' נכון חילוק המדות, ובודאי קורת רוח היא לבעל לב רגש שקורא בעצמו ומוציא אל הפועל רגשותיו הסוערות באהבת ד' ועזו בדיבור פה. אמנם כיון שנמנעו מלהביא, כבר יש צורך בענין מרכזי אע"פ שמצמצם את הרעיון והרגש קצת אצל היודע, הנה תגדל שמחתו השכלית בידעו שבמה שהוא מחסר התגלות לבבו ברגש הוא עובד את עבודת הכלל ע"י שגם בעלי המעלה הנמוכה יבאו ויביאו ביכוריהם. התקינו שיהיו מקרין את מי שהוא יודע ואת מי שאינו יודע, והיתה ההשואה הזאת אב להרבה דברים מוגדרים, שכל חכם לב הי' מצד עצמו יכול ללכת באורח יותר רחבה ע"פ מדתו הפרטית, אבל זאת היא הצדקה היותר נעלה ומדת הקדושה היותר רוממה שחייבים ראשי העם להתנדב בצמצום רוחני לפעמים לטובת הכלל הגדול, ובהשכילם את הטוב היוצא מכח אחדות הכלל, הם עומדים כבר בצמצומם על יסוד רחב המרהיב את הלב הטוב של החכם הרואה את הנולד וחפץ בשלום עם ד' הגוי כולו. "שאלו שלום ירושלים ישליו אוהביך", "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך למען בית ד' אלהינו אבקשה טוב לך".

פרשת כי תבוא

סעודת שלישית (מעשה)

ראינו שהרב קוק, הבין שתיאור הבאת הביכורים במשנה, אנו רק פירוט פרטי המצווה, אלא גם מדרש.

אצל הרמב"ם, בדיוק הפוך. הרמב"ם הביא את כל תיאור המשנה, כלשונה. זאת אומרת, שהוא הבין שזאת הלכה.

"כיצד מעלין את הבכורים כל העיירות שבמעמד מתכנסות לעירו של מעמד כדי שלא יעלו יחידים שנאמר ברוב עם הדרת מלך ובאים ולנים ברחובה של עיר ולא יכנסו לבתים מפני אהל הטומאה ובשחר הממונה אומר קומו ונעלה ציון אל ה' אלהינו והשור הולך לפניו וקרניו מצופין זהב ועטרה של זית בראשו להודיע שהבכורים משבעת המינים והחליל מכה לפניו עד שהם מגיעין קרוב לירושלים והם הולכין בכל הדרך וקורין שמחתי באומרים לי בית ה' נלך ולא היו מהלכין ביום אלא שתי ידות בלבד הגיעו קרוב לירושלים שלחו לפניו שלוחין להודיע לאנשי ירושלים ועטרו את בכוריהם ופרכסו אותן ואם היה להם לח ויבש מראין את הלח מלמעלה והפחות והסגנים והגזברים יוצאין לקראתן מירושלים לפי הבאים הם יוצאין אם באו אנשים הרבה יוצאין לקראתן רבים ואם מעט מעט ומשיכנסו כולן בשערי ירושלים יתחילו לקרות עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים:

כל בעלי אומניות שבירושלים עומדין מפניהם ושואלין בשלומן אחינו אנשי מקום פלוני בואכם בשלום והם מהלכין בתוך ירושלים והחליל מכה לפניו עד שהם מגיעים להר הבית הגיעו להר הבית נוטל כל אחד ואחד סלו על כתיפו ואומרים הללויה הללו אל בקדשו וכו' עד כל הנשמה תהלל יה הללויה והם מהלכים בהר הבית וקוראין עד שמגיעין לעזרה הגיעו לעזרה דברו הלויים בשיר ארוממך ה' כי דליתני וגו':

עכשיו, אם נקפיד על ההלכה של הרמב"ם, להעלות בנפרד כל מין ומין. זאת אומרת שהטקס הנ"ל נעשה שבעה פעמים בשנה, מכל עיר מעמד. תהלכה לכל מין ומין.

וכיוון שסעודה שלישית, היא בתחום 'המעשה'. שוב נזכור שהביכורים זאת אחת מעשרים וארבעה מתנות הכהונה, מצווה שתלויה במקדש. ואי אפשר לקיימה כיום.

פרשת כי תבוא

החידה!

**איך יכול להיות שאדם יביא ביכורים מעץ שאינו
שלו?**

**זאת למרות שצריך לומר 'שנתת לי....'. ואגב זאת
הסיבה שאישה אינה אומרת מקרא ביכורים.**

**שבת שלום
מרדכי**

